

SYSTEMDOKUMENT FOR VIDEREGÅENDE OPPLÆRING

Tema:	Prosedyrer ved rus- og dopbruk og mistanke om dette hos elever.
--------------	--

Godkjent av:	Joar Loland	Gyldig fra – til:	Januar 2014 – januar 2016
Ansvarlig saksbehandler:	Arne-Petter Gjørøy	Saksbehandler:	Arne-Petter Gjørøy
Grunnlagsdokumenter: (Lover og forskrifter, planer, veiledere, brev, rundskriv, med mer.)	Opplæringslova §§ 9a-1 og 4. Fylkeskommunal forskrift til ordensreglement for elever i videregående skoler i Rogaland kap. 3, 4, 6 og 7	Arkiv:	

Dokumentet gjelder: **Prosedyrer ved rus- og dopbruk og mistanke om dette hos elever ved Bryne vgs.**

Utarbeidet av Turid Hansen Wik, Gunn Dalen Håland, June Iren Rød, Øyvind Opdal og Sølvi Jacobsen Waldeland. Godkjent av ledergruppa mai 2016

Rutinebeskrivelser:

1. Formål

- Avdekke rus og dop slik at alle elever, ansatte på skolen og ansatte på praksisplasser skal ha et trygt og rus- og dopfritt klasse- og læringsmiljø.
- Hjelp elever som ruser eller doper seg til å slutte med det.
- Gjennom forebyggende arbeid øke bevisstgjøringen mot rus og dop både hos elever og lærere.
- Sikre at lovverket i forhold til enkeltindivid, foresatte og skolen blir fulgt.
- Sørge for at det er klare ansvarsforhold i behandlingen av rus- og dopsaker.

2. Omfang/virkeområde

Prosedyrerne omfatter situasjoner der det er mistanke om eller bekreftet at elever er påvirket av rus- eller dopingmidler på skolen område, ved ekskursjoner og ved andre aktiviteter i skolens regi, uavhengig av tid og sted.

3. Definisjoner og avgrensning

Rus: Personer som er påvirket av alkohol, ulovlige medikamenter eller narkotiske stoffer.

Dop: Personer som er påvirket av ulike dopingmidler. All bruk, besittelse og omsetning av dopingmidler er forbudt

4. Målgruppe

Målgruppe for prosedyrene er elever, lærere og ledelse i videregående opplæring.

5. Ansvar og myndighet

Fylkesdirektør for opplæring/rektor har ansvar for at prosedyrene blir fulgt.

Prosedyrer

Prosedyrer kan, der det er hensiktsmessig, tilpasses den enkelte skole.

Alle handlinger må dokumenteres. Dokumentasjonen må innholde:

- Hvem som er deltakere på møtet og deres roller.
- Kort om hovedinnholdet i møtet.
- Konklusjon/tiltak.

1. Skolens ansvar for forebygging

Det forebyggende aspektet skal være sentralt når en drøfter organisering og drift av virksomheten. God klasseledelse, tydeliggjøring av kontaktlærers rolle, tydeliggjøring av sos-rådgivers rolle og eventuelt andre nøkkelpersoners rolle, elevsamtale der en inkluderer spørsmål om rus og dop, prosedyrer for kontakt med foresatte og gode prosedyrer for håndtering av rus- og dopmisbruk og mistanke om rus- og dopmisbruk er en del av dette.

ANSVARLIG	OPPGAVE	TIDSRAMME	MÅL	STØTTESPILLERE
Rektor	Utarbeiding av prosedyrer. Informerer ansatte om skolens prosedyrer ved rus- og dopmistanke hos elever.	Årlig – ved skolestart, og umiddelbart ved endringer i prosedyrer.	Øke alle ansattes bevissthet rundt forebygging og håndtering av rus og dop Gjøre skolens prosedyrer for rus- og dopmistanke tilgjengelig for alle ansatte.	AMU
Avdelingsleder	Ansvar for å gjennomføre aktuelle forebyggende tiltak.	Hvert skoleår.	Forebygge rusmisbruk	AMU

Kontaktlærer	Tar opp rus og dop som tema i elevsamtalen	Hvert skoleår	Forebygge rus- og dopmisbruk	Avdelingsleder Sos-rådgiver
Rektor/sos.ped	Info om rus, dop og miljøene rundt dette	Hvert skoleår	Forebygge rus- og dopmisbruk	Politi

Ved rus- eller dopmistanke.

Man skal reagere når:

- Eleven får stort fravær, eller har et spesielt fraværsmonster.
- Det oppstår endring i elevens skoleprestasjoner, konsentrasjonsevne, atferd og orden i timene, eller endring i fysisk eller psykisk tilstand.
- Elevens atferd vekker bekymring, eller om medelever, lærere, annet skolepersonell, andre ansatte eller foreldre formidler bekymring.

Symptomer som du kan se etter:

Ved rus:

- Rødhet i øynene
- Tørr munn (smatter)
- Sløvhet
- Unormalt oppstemt
- Store pupiller
- Munntørrhet (slikking/smatting)
- Nedsatt konsentrasjon
- Rastløshet/hyper
- Aggressivitet

For mer informasjon se:

<http://www.helsedirektoratet.no/publikasjoner/fakta-om-narkotiske-stoffer/Sider/default.aspx>

Ved dop: (hentet fra. <http://steroider.net/kropp-doping-og-rus/>):

- Skader på hud i form av kviser, håravfall
- Full av energi, selvtillit, økt (positiv)-agresjon, overskudd og virketrang.
- Rask endring til en mer bråkete og dominerende og dels usympatisk person med store humørsvingninger og svært «kort lunte».

Skolens samarbeid med andre institusjoner:

- Hovedfokus er å forebygge og hjelpe.
- Skolens ansatte plikter å vurdere om det foreligger opplysningsplikt i forhold til barnevernstjenesten, jf. opplæringslova § 15-3, 2. ledd
- Skolen vurderer om det skal inngis bekymringsmelding til politiet.

2. Prosedyre ved rus- og dopbruk og rus- og dopmistanke hos elever.

ANSVARLIG	OPPGAVE	NÅR	MÅL	STØTTE- SPILLERE
Alle tilsatte som oppdager eller har mistanke om at elever er rus- eller doppåvirket.	Dersom mulig: konfronterer eleven. Melder fra til elevens kontaktlærer, rådgivere eller ledelsen ved skolen.	Umiddelbart	Informasjon. Avverge utrygghet og eventuell skade på personer og utstyr.	Rådgivere. Skolens ledelse.
Kontaktlærer	Ved mistanke: Gjennomfører samtale med eleven. Tilbyr hjelp. Oppretter kontakt med sos-rådgiver. Kontakter foresatte når eleven er under 18 år. (Evt. lenke til samtalskjema.) Husk dokumentasjon.	Samme dag	Hjelpe eleven. Avverge utrygghet og eventuell skade på personer og utstyr. Informasjon. Dokumentasjon.	Avdelingsleder Sos-rådgiver Rektor
Avdelingsleder/sos. pe d (June?)	Prøver å få til en frivillig avtale med eleven om urinprøve hos fastlege. Hvis eleven er umyndig skal en eventuell avtale signeres både av elev og foresatte. Hvis eleven er myndig: Be om samtykke til å informere foresatte. Prøver å få til en frivillig avtale med eleven om urinprøve hos fastlege.	Neste dag/påfølgende dager	Hjelpe eleven. Informasjon Avklaring. Forebygge gjentakelse/ytterligere handlinger.	Kontaktlærer Sos-rådgiver. Helsesøster Lokalt innsatsteam Politiet

Kommentert [SJW1]: Hva gjør vi med testing av dopbruk?
Mer omfattende tester?

ANSVARLIG	OPPGAVE	NÅR	MÅL	STØTTE- SPILLERE
	<p>Det skal dokumenteres at samtykke er gitt i begge tilfeller.</p> <p>Følge opp elever som har inngått avtale. Følge opp en evt. kontakt med fastlege og eventuelle behandlingsinstitusjoner. Husk dokumentasjon!</p> <p>Ved sterk mistanke: Eleven gis ikke tilgang til verksteder eller aktiviteter der eleven kan være til skade for seg selv eller andre. I disse timene gis eleven alternativ undervisning. Tilgang gis når skolen mener det er forsvarlig, eller når eleven kan dokumentere at han ikke er rus- eller doppåvirket. Informerer om oppfølging. Husk dokumentasjon.</p>			

<p>Rektor/ Avdelings- leder Rektor/ Avdelings- leder</p>	<p>Ved bekreftet mistanke/erkjennelse av bruk: Eleven innkalles til samtale med avdelingsleder/ rektor. Hvis eleven erkjenner bruk av rus- eller dopmiddel må man få dokumentert dette. Vurdere å anmelde forholdet til politiet. Vurderer andre umiddelbare tiltak.</p> <p>Kontakter foresatte viss eleven er umyndig. Etablere et samarbeid med foresatte for elever under 18 år, med eventuelt samtykke for elever over 18 år. Det må dokumenteres at skriftlig samtykke er gitt. Prøver å få til en frivillig avtale med eleven om urinprøve hos fastlege, eventuelt følge opp eksisterende avtale. Hvis eleven er under 18 år skal en eventuell avtale signeres både av elev og foresatte.</p> <p>Eleven gis ikke tilgang til verksteder eller aktiviteter der eleven kan være til skade for seg selv eller andre. I disse timene gis eleven alternativ undervisning. Tilgang gis når skolen mener det er forsvarlig, eller når eleven kan dokumentere at han ikke er rus- eller doppåvirket. Informerer om oppfølging. Husk dokumentasjon.</p>	<p>Samme dag/påfølgende dager</p>	<p>Hjelpe eleven. Trygghet for de andre elevene på skolen. Trygghet for lærerne og andre tilsatte.</p>	<p>Avdelings- leder Sos-rådgiver Helsesøster Politiet Avdelings- leder Sos-rådgiver Helsesøster Politiet</p>
--	---	-----------------------------------	--	--

ANSVARLIG	OPPGAVE	NÅR	MÅL	STØTTE- SPILLERE
Rektor	Informasjon og oppfølging. Ved alvorlige tilfeller informeres Fylkesdirektøren. Evaluerer det som er gjort sammen med støttespillere.	Så snart som mulig	Bedre beredskap Eventuelt foreslå endringer i prosedyrene.	Sos-rådgiver Ledergruppe Helsesøster Verneombud

Refsingstiltak mot elever må være hjemlet i Fylkeskommunal forskrift til ordensreglement for elever i videregående skoler i Rogaland jf. Opplæringslova § 3.7.

Tegn på kvalitet

1. Det foreligger en skriftlig prosedyre for håndtering av rus og dop og mistanke om rus og dop som er tilpasset den aktuelle virksomheten.
2. Prosedyren klargjør hvor og hvordan en melder fra, hvordan meldingene blir fulgt opp og hvem som er ansvarlig for oppfølgingen.
3. Det føres referat fra alle møtene som berører saken.
4. Alle nyansatte blir informert om prosedyren som en del av HMS-opplæringen.
5. Prosedyren blir presentert årlig for medlemmene i organisasjonen.
6. Prosedyren blir regelmessig gjennomgått og revidert slik at den fungerer etter hensikten.
9. Alle ansatte blir informert om nye og endrede prosedyrer.